

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 2 grudnia 2011 r.

Pan

Marcin Zamoyski

Prezydent Miasta Zamościa

KNO-4101-04-02/2011
P/11/072

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował realizację przez Miasto Zamość (Miasto) projektów z zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego współfinansowanych ze środków europejskich.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 8 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność.

Formułując pozytywną ocenę NIK uwzględniła prawidłowe przygotowanie projektów współfinansowanych ze środków europejskich od strony merytorycznej, formalno-organizacyjnej i finansowej, a także znaczenie podejmowanych działań dla rozwoju kulturowego i ochrony zabytków oraz wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu.

Stosowane przez Miasto zasady (polityka) rachunkowości oraz sposób opisywania zbadanych dokumentów księgowych, dotyczących wydatków na ww. projekty, były zgodne z przepisami art. 10 ust. 1 oraz art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.). Prowadzona ewidencja księgowa umożliwiała wypełnienie przez Miasto obowiązków sprawozdawczych dla wszystkich wydatków realizowanych w ramach projektów.

W latach 2007-2011 Miasto realizowało dwa projekty, współfinansowane ze środków europejskich, pn.: *Konserwacja, renowacja i adaptacja na cele kultury zespołów fortyfikacji Starego Miasta w Zamościu* (projekt *Fortyfikacje*) – w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) oraz *Utworzenie Muzeum Fortyfikacji i Broni w obrębie Bastionu III i Arsenału* (projekt *Muzeum*) – w ramach działania 11.1 *Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym* priorytetu XI *Kultura i dziedzictwo kulturowe* Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko* 2007-2013 (PO IiŚ).

1. Projekt *Fortyfikacje*, o wartości całkowitej 35.068,3 tys. zł, został sfinansowany ze środków MF EOG w kwocie 24.208,5 tys. zł, dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 1.500 tys. zł oraz ze środków własnych Miasta – 9.359,8 tys. zł.

Stwierdzono, że Miasto otrzymało – w związku ze zmianami kursów euro do PLN na przestrzeni od daty złożenia wniosku o płatność do daty dokonania płatności przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (tj. Instytucję Pośredniczącą) – środki w PLN o 1.603 tys. zł wyższe niż faktycznie wydatkowane na sfinansowanie refundowalnych wydatków kwalifikowalnych objętych dofinansowaniem (grantem wyrażonym w euro).

Należy podkreślić, że w umowie finansowej z dnia 12 czerwca 2007 r. o dofinansowanie projektu ze środków MF EOG Miasto nie zostało zobowiązane do zwrotu uzyskanych środków z tytułu dodatnich różnic kursowych.

W wyniku realizacji projektu osiągnięto założone cele, tj. odrestaurowano 16 obiektów historycznych o powierzchni 7.008 m², z czego 13 zaadaptowanych zostało na cele kulturalne.

Uwaga NIK dotyczy dopuszczenia do wystąpienia w trzech odrestaurowanych obiektach fortecznych zawilgoceń ścian, powodujących rozrost grzybów i pleśni oraz destrukcję świeżo odnowionych zabytków. Przyczynami wystąpienia zawilgoceń były: niewłaściwe zaprojektowanie wentylacji mechanicznej, bez zapewnienia organizacji nawiewu powietrza o odpowiednich parametrach, niewłaściwa eksploatacja pomieszczeń przez najemców w celu ograniczenia kosztów użytkowania, tj. niewłączanie elektrycznego ogrzewania podłogowego, powodujące spadki temperatury powietrza poniżej określonej normy, a także długi okres pozostawiania pomieszczeń bez ogrzewania i wentylacji,

powodujący wychłodzenie ścian i sufitów oraz wykraplanie się na ich powierzchni pary wodnej.

Ponadto ww. obiekty zalewane były wodami opadowymi w związku z brakiem możliwości przejęcia tych wód przez odwodnienie liniowe przed budynkami, brakiem izolacji przeciwwodnych poziomych lub ich małej skuteczności oraz występowaniem podciągania kapilarnego wody w murach.

Należy podkreślić, że Miasto zleciło wykonanie ekspertyz technicznych ww. trzech obiektów. W celu przywrócenia należytego stanu technicznego budynków, eliminujących ich dalszą postępującą degradację techniczną, eksperci zalecili przeprowadzenie remontu pogwarancyjnego oraz zabezpieczającego, osuszenia zawilgoconych pomieszczeń i wymianę zasolonych tynków na renowacyjne, z farbami o dużej dyfuzji, dla umożliwienia odparowywania wody ze ścian i stopniowego ich osuszenia, oraz uzupełnienie wentylacji mechanicznej o system zorganizowanego nawiewu powietrza.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych dwa obiekty przygotowane były do przeprowadzenia remontów pogwarancyjnych.

2. Projekt *Muzeum* jest realizowany na podstawie umowy zawartej w dniu 28 lipca 2010 r. z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Instytucją Pośredniczącą I stopnia), zgodnie z którą wartość projektu wynosi 27.544,1 tys. zł, w tym dofinansowanie ze środków PO IS – 20.000 tys. zł. Do dnia 30 września 2011 r. Miasto przedłożyło do refundacji koszty kwalifikowane w kwocie 2.631,2 tys. zł, tj. 13% wartości dofinansowania.

Stwierdzono, że roboty inwestycyjne przy budowie Muzeum zostały wstrzymane w kwietniu 2011 r. przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie, z powodu odkrycia archeologicznych reliktyw budynku stajni. Ustalono, że konserwator nakazał wykonać inwentaryzację i badania archeologiczne z wnioskami konserwatorskimi, dotyczącymi odkrytych reliktyw oraz z wytycznymi do zmian w zatwierdzonych projektach budowlanych i programach prac konserwatorskich. Decyzja Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków w sprawie zakresu i sposobu koniecznej ochrony odkrytych reliktyw architektonicznych została podjęta w sierpniu 2011 r., a wnioski opracowane przez Radę – przekazane projektantowi budynku Muzeum.

W związku z powyższym – w ocenie NIK – planowany termin, tj. 15 maja 2013 r., zakończenia prac przy budowie Muzeum, digitalizacji zbiorów oraz organizacji muzeum wirtualnego może być zagrożony.

Przedstawiając Panu Prezydentowi powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) realizację działań zalecanych przez ekspertów w celu zapobieżenia destrukcji odrestaurowanych zabudowań fortecznych,
- 2) zintensyfikowanie działań w celu zapewnienia terminowej realizacji Projektu *Utworzenie Muzeum Fortyfikacji i Broni w obrębie Bastionu III i Arsenалу*.

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezydenta o przesłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego Panu Prezydentowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.